

ПРОФИЛАКТИКА ИНСПЕКТОРИ ТОМОНИДАН ФУҚАРОЛАРНИНГ ЎЗИНИ ЎЗИ БОШҚАРИШ ОРГАНЛАРИДА ҲИСОБОТ БЕРИШ ФАОЛИЯТИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ

Мустофақулов Бобур Асрор ўғли

Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси
Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси фаолияти кафедраси
ўқитувчиси, капитан

Темирова Динора Ўткир қизи

Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси кундузги
таълим Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси фаолияти
ихтисослиги бўйича таълим олаётган 2-ўқув курси 208-
ўқув гуруҳи курсанти

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15227495>

ARTICLE INFO

Received: 31th March 2025

Accepted: 10th April 2025

Published: 16 th April 2025

KEYWORDS

ўзини ўзи бошқариш
органлари, жиноятчилик, ҳисобот,
ҳамкорлик, профилактика
инспектори, ҳуқуқбузарликлар
профилактикаси.

ABSTRACT

Ушбу мақолада профилактика инспекторларининг ўзини ўзи бошқариш органида ҳуқуқбузарликлар ва жиноятчилик профилактикаси ҳолати тўғрисида ҳар ойда ҳисобот бериш тартиби, ҳисобот бериш йўналишлари, маҳаллада ҳавфсизликни таъминлашда давлат органлари билан ҳамкорлиги ҳақида сўз юритилади.

Сўнгги йилларда мамлакатимизда жамоат тартибини сақлаш ва ҳуқуқбузарликларнинг барвақт олдини олиш бўйича бир қатор ислохотлар амалга оширилмоқда. Бугунги кунда профилактика инспекторларининг ҳуқуқбузарликлар профилактикасини амалга оширишда фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари билан ҳамкорлиги натижасида ҳуқуқбузарликлар профилактикасини таъминлаш, аҳолининг ҳуқуқий онги ва маданиятини юксалтириш, ёшларнинг бўш вақтларини унумли ташкил этиш, ижтимоий жиҳатдан хавфли аҳволда бўлган нотинч оилалардаги маънавий-руҳий муҳитни соғломлаштириш борасида давлат ва нодавлат ташкилотлари билан ҳамкорликда профилактик чоралар кўрилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев “Ҳозир маҳалла фаоллари катта бир команда бўлди. Раиснинг ёнида ўринбосарлари, ҳоким ёрдамчиси, ёшлар етакчиси, профилактика нозири бор. Бўлгандаям, ойлиги, шароити, ваколати билан бор. Энди шундай муносабатга жавобан масъулият ҳам бўлиши керак. Жамиятдаги ўзгаришларда маҳалла ташаббускор, халққа елкадош бўлиши керак”¹ деб бежизга таъкидламаганлар.

Профилактика хизматларининг ҳуқуқбузарликлар профилактикасини амалга ошириш фаолиятини фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ҳамда уларнинг қошида ташкил этилган жамоат тузилмалари билан ҳамкорлигисиз тасаввур этиш қийин.

¹Шавкат Мирзиёев: Жамиятдаги ўзгаришларда маҳалла ташаббускор, халққа елкадош бўлиши керак.

<https://president.uz/uz/lists/view/5419>.

Ўзбекистонда шаклланган ҳуқуқбузарликлар профилактикаси миллий тизими, яъни ҳуқуқбузарликлар профилактикаси сиёсатида, унинг мазмун-моҳиятини ўзида акс эттирувчи норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга, шунингдек, уларнинг ҳаётда амалга оширилиши ва қўлланилишини таъминловчи орган ва муассасалар фаолиятига бевосита ўзбек халқининг юксак маънавиятини ўзида акс эттирувчи инсоний туйғулар, фазилатлар, буюк аждодлар мерослари, оила қадриятлари ҳақидаги ғоялар сингдирилган.

Таъкидлаш жоизки, мамлакатимизда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари томонидан жамоат тартибини сақлаш, фуқаролар хавфсизлигини таъминлаш, ҳуқуқбузарлик ва жиноятларнинг олдини олиш борасида уларнинг ўрни муҳим аҳамият касб этади. Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари профилактика инспекторлари билан ҳамкорликда ҳуқуқбузарликлар профилактикасини амалга оширишда, илгари судланган, спиртли ичимликка ружу қўйган, гиёҳвандлик касалига мубтало бўлган, фарзанд тарбиясига салбий таъсир кўрсатувчи, енгил табиатли аёллар ва фоҳишалар, вояга етмаганлар ҳуқуқбузарликлари, диний экстремистик оқимга мансуб ёки хайрихоҳ бўлган шахслар, кам таъминланган оилалар сони ва уларнинг турмуш тарзини аниқлаш бўйича қатор вазифаларни амалга оширади. Шунингдек, фуқаролар йиғини хотин-қизларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишга, уларнинг жамият ҳаётидаги, оилада маънавий-ахлоқий муҳитни шакллантиришдаги, ёш авлодни тарбиялашдаги ролини оширишга қаратилган чора-тадбирларни ҳам амалга ошириши назарда тутилади.

Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ижтимоий шериклигини янада кенгайтириш борасида амалга оширилган тизимли комплекс чора-тадбирлар натижасида профилактика инспекторининг аҳоли тинчлигини туну кун таъминлаш, жамоат тартибини сақлаш ва фуқароларнинг ҳуқуқий фаоллигини ошириш борасидаги фаолиятини ташкил этишда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари билан ҳамкорлиги ўзининг ижобий самараларини бермоқда.

Жамиятда қайси соҳа бўлмасин унинг фаолияти таҳлил этилмаса, ундаги муаммо ва камчиликлар аниқланиб бартараф этиш чоралари кўрилмаса, соҳани ривожлантириб бўлмайди ва натижада фаолиятида унум бўлмайди. Шу муносабат билан бугунги кунда ички ишлар органлари тизимларида профилактика инспекторларининг маҳалла фуқаролар йиғини ва жамоатчилик олдида ҳисобот бериб бориш тизими яратилди.

Шу билан бирга, жаҳонда кучайиб бораётган турли хавф-хатар ва зиддиятлар, эл-юрт тинчлиги ва осойишталигига таҳдидлар, пандемия, табиий ва техноген офатлар масъул давлат тузилмаларига ўз фаолиятини “Барча саъй-ҳаракатлар инсон қадрини учун” устувор ғояси асосида янада такомиллаштириш вазифасини юкламоқда.

2017 йил 18 апрелдаги ПҚ–2896-сон “Ички ишлар органларининг ҳуқуқбузарликлар профилактикаси бўлинмалари фаолиятини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Президент қарорига мувофиқ “Ички ишлар органлари таянч пунктлари профилактика инспекторларининг ҳисоботини фуқаролар йиғинларида эшитиш тартиби тўғрисидаги низом” тасдиқланган².

Ҳужжатга кўра, профилактика инспекторлари ўзларига бириктирилган ҳудуд бўйича тегишли фуқаролар йиғинларида ҳар ой якуни бўйича ҳисобот беради.

Йиғин ўтказилишидан 3 кун олдин бу ҳақда фуқаролар йиғинида кўринарли жойга эълон осиб қўйилади ҳамда аҳолига етказиш чоралари кўрилади. Профилактика инспектори фаолиятига аҳоли томонидан ҳаққоний баҳо берилишини таъминлаш мақсадида фуқаролар йиғини раиси ҳудуддаги уйлар аҳолиси (уларнинг вакиллари)

² 2017 йил 18 апрелдаги ПҚ–2896-сон “Ички ишлар органларининг ҳуқуқбузарликлар профилактикаси бўлинмалари фаолиятини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Президент қарори.
<https://lex.uz/docs/3175732>.

қатнашишини таъминлайди. Йиғинга фуқароларни турли сабаблар билан қатнашишини тақиқлашга йўл қўйилмайди.

Профилактика инспекторларининг ҳисоботларини эшитиш якунларига кўра улар зиммасига юклатилган вазифаларнинг бажарилиши юзасидан кўрилайётган чоралар ва иш натижалари танқидий муҳокама қилинади, улар фаолиятининг самарадорлигига алоҳида баҳо берилади, шунингдек эгаллаб турган лавозимига лойиқ ёки нолойиқлиги ҳақида тавсиялар қабул қилинади ҳамда ички ишлар органи бошлиғига тақдим этилади.

Фуқаролар йиғини унда қатнашиш ҳуқуқига эга бўлган барча аҳолининг ярмидан кўпроғи ҳозир бўлган тақдирда ваколатлидир. Фуқаролар йиғинини чақиришнинг имкони бўлмаганда фуқаролар вакилларининг йиғилиши ўтказилади. Фуқаролар вакилларининг йиғилиши, агар унда фуқаролар вакилларининг камида 2/3 қисми қатнашса, ваколатлидир.

Фуқаролар йиғинида (фуқаролар вакилларининг йиғилишида) қарор унда қатнашганларнинг оддий кўпчилик овози билан қабул қилинади. Овозлар тенг бўлган тақдирда йиғинни (йиғилишни) олиб борувчи масъулларнинг овози ҳал қилувчи ҳисобланади.

“Маҳалла – ҳам онанг, ҳам отанг” ҳикмати бежиз айтилмаган. Маҳалланинг тарбия маскани сифатида янада шаклланишига барча бирдек ҳисса қўшмоғи лозим. Шуларни ҳисобга олган ҳолда маҳалла ва қишлоқларда жамоат тартибини сақлаш, ҳуқуқбузарликлар профилактикаси ва жиноятчиликка қарши курашиш фаолиятини бевосита амалга ошириш, шунингдек, фуқароларнинг хавфсизлиги ва осойишталигини таъминлаш борасида ички ишлар органлари, бошқа ҳуқуқ-тартибот идоралари ва жамоат тузилмаларининг маҳаллалар кесимида биргаликда ишлашни ташкил этиш мақсадида Маҳалла ҳуқуқ-тартибот маскани тузилмаси жорий қилинди. Ушбу масканда профилактика инспекторлари аҳолининг муаммоларини яқиндан ўрганиш мақсадида “маҳаллабай”, “хонадонбай” ва “фуқаробай” тамойиллари асосида ишлаш тизимига ўтилди.

Ўзбекистон Республикасининг 2016 йил 16-сентябрда қабул қилинган “Ички ишлар органлари тўғрисида”ги қонунининг 15-моддасида Профилактика инспекторлари фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига белгиланган тартибда ҳисоботлар тақдим этиши белгилаб қўйилган.³

Шу сабабли ҳам профилактика инспекторининг ҳисоботини режа учун эмас, аввало, ўзи хизмат қилаётган маҳалладаги жамоат тартибини, фуқароларнинг тинчлигини сақлаш учун ишлаши ва хизмат қилишини такомиллаштириш йўлидаги фаолият сифатида баҳолаш лозим. Профилактика инспекторлари қуйидаги асосий йўналишлар бўйича ҳисобот беради:

- Ҳуқуқбузарликлар профилактикасини, айниқса вояга етмаганлар ва ёшлар ўртасида ташкил этиш,
- Шунингдек одам савдоси билан боғлиқ жиноятлар ва ҳуқуқбузарликлар, уларнинг содир этилиши сабабларини, уларга имкон берувчи шарт-шароитларни аниқлаш, ўрганиш ва бартараф этиш;
- Вояга етмаганлар ва ёшлар билан уларни Ватанга муҳаббат, ватанпарварлик, миллий ва умуминсоний қадриятларга ҳурмат руҳида тарбиялашга, ёш авлодни терроризм, диний экстремизм, зўравонлик ва шафқатсизлик ғояларидан ҳимоялашга йўналтирилган ишларни бевосита амалга ошириш;

³ Алиев Шухрат Хасанович, Ўзбекистонда жамоат хавфсизлигини таъминлаш: ислоҳот ва натижа. Ўзбекистон Республикаси жамоатхавфсизлиги концепцияси: натижа ва истиқболлари республика илмий-амалийконференция материаллари тўплами (2022 йил 4 ноябрь) Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси, 2022 й. 23-б

- Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси (одам савдоси билан боғлиқ ҳуқуқбузарликлар ва жиноятлар), фуқароларнинг ҳуқуқий маданиятини ошириш масалалари бўйича ички ишлар органларининг бошқа бўлинмалари, давлат органлари, ташкилотлар, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари билан ўзаро ҳамкорликни амалга ошириш;
- Ҳуқуқбузарликларни (одам савдоси жинояти ва ҳуқуқбузарлигини) аниқлаш ва уларга чек қўйиш,
- ҳуқуқбузарликларнинг содир этилиши сабаблари ва уларга имкон берувчи шарт-шароитларни бартараф этиш бўйича махсус профилактик чора-тадбирларни,
- Шунингдек, ҳуқуқбузарликларни (одам савдосини) содир этишга мойил шахслар билан профилактика ишларини амалга ошириш;
- ўқувчиларининг таълим муассасаларидаги давоматини назорат қилиш,
- ижтимоий хавфли ҳолатда бўлган ва таълим муассасаларига қатнамайдиган вояга етмаганлар ва ёшлар, шунингдек, ушбу тоифадаги шахсларнинг ота-оналари билан профилактика ишларини олиб бориш.

Профилактика инспекторлари ҳисобот бериш жараёнида қонун ҳужжатларига мувофиқ қўриқланадиган давлат ва хизмат сирларини ҳимоя қилиши ҳамда инсонларнинг шахсий ва оилавий сирларининг дахлсизлигини таъминлаши лозим⁴.

Ўзбекистон Республикаси 2014-йил 14-майдаги “Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси тўғрисидаги” Ўзбекистон Республикасининг 371-сонли қонуни⁵да ҳам ҳуқуқбузарликларни олдини олиш, аниқлаш, уларга имкон берган сабаб ва шарт-шароитларни бартараф этиш бўйича ваколатли бўлган бир қатор давлат органлари ва муассасалари кўрсатиб ўтилган бўлиб, уларга қуйидагиларни мисол сифатида келтиришимиз мумкин.

- Ички ишлар органлари;
- Прокуратура органлари;
- Давлат хавфсизлик хизмати органлари;
- Ўзбекистон Республикаси Президенти давлат хавфсизлик хизмати органлари;
- Ўзбекистон Республикаси Миллий гвардияси органлари;
- Ўзбекистон Республикаси Коррупцияга қарши курашиш агентлиги;
- Адлия органлари;
- Давлат божхона хизмати органлари;
- Давлат солиқ хизмати органлари;
- Меҳнат органлари;
- Таълимни давлат томонидан бошқариш органлари ва таълим муассасалари;
- Давлат соғлиқни сақлаш тизимини бошқариш органлари ва соғлиқни сақлаш муассасалари;
- Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси органлари;
- Ўзбекистон Республикаси Ёшлар ишлари агентлиги ва унинг ҳудудий бўлинмалари ва бошқа шу каби орган ва ташкилотлардир.

Юқорида рўйхати кўрсатиб ўтилган органлар ва ташкилотлар бевосита профилактика инспекторлари билан ўзаро ҳамкорликда иш фаолиятларини олиб борадилар. Улар маҳаллада истиқомат қилаётган ғайриижтимоий ҳулқ-атворли шахслар, ҳуқуқбузарлик содир этган ёки ҳуқуқбузарлик содир этишга мойил бўлган ва

⁴ Mayor, Atazhanov O'tkir Mamatsalaevich. "ICHKI ISHLAR ORGANLARI PROFILAKSIYA INSPEKTORIY INSPEKTORLARI MAHALLA FUQAROLAR YIGINLARIDAGI HISOBOT BERISH FAOLYATINING HUQUIY ASOSLARI TAHLILI." *Yangi asr innovatsiyalari jurnali* 11.6 (2022): 117-121.

⁵ Ўзбекистон Республикаси 2014-йил 14-майдаги “Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси тўғрисидаги” Ўзбекистон Республикасининг 371-сонли қонуни. <https://lex.uz/docs/2387357>.

хуқуқбузарликдан жабрланган шахслар билан ишлашда кўмаклашишади. Ушбу хуқуқбузарликлар профилактикасини бевосита амалга оширувчи субъектлар билан биргаликда маҳаллада қилинган ишлар бўйича ҳисобот беради. Ҳар бир йўналиш бўйича профилактика инспекторлари давлат органлари билан маҳалласида жиноятчилик ва хуқуқбузарликларнинг барвақт олдини олиш, фуқароларнинг хуқуқлари эркинликлари ва қонуний манфаатларини таъминлаш бўйича ишларни самарали амалга оширмоқда.

Сўнги йилларда мамлакатимизда амалга оширилаётган ислохотлар натижасида профилактика инспекторлари маҳалласида ҳар ойлик ҳисоботни маҳалла еттилиги аъзолари билан биргаликда бериб бормоқда.

Хулоса қилиб айтишда бўлса, янги Ўзбекистон шароитида ички ишлар органлари ходимлари, айниқса, халққа энг яқин бўлган профилактика инспекторлари олдида муҳим вазифалар турибди. Бу вазифаларни самарали бажариш эса улардан касбий маҳорат, бой тажрибадан ташқари чуқур ҳуқуқий билимни ҳам талаб этади. Президентнинг юқорида тилга олинган фармон ва қарорлари ана шу эҳтиёжларни қондиришга хизмат қилади. Қолаверса, ҳар томонлама билимли профилактика инспекторларигина давлатимиз раҳбари таъбири билан айтганда, маҳалланинг ички ишлар органларидаги ҳақиқий вакили бўла олади. Юксак билимли ва ватанпарвар профилактика инспекторлари маҳалла аҳолисига ҳисоботи уларни маҳалла билан ҳамкорлигининг ажралмас ва муҳим бўлаги бўлиб, фаолиятни талаб даражасида ташкил этиш ҳамда бу орқали фуқароларнинг хуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш, жамоат тартибини сақлаш, хуқуқбузарликлар профилактикаси ва жиноятчиликка қарши курашишни самарали ташкил этиш имконини беради. Маҳалла ҳудудидаги мавжуд муаммо ва камчиликларни доимий равишда ўрганиб бориш ҳамда уларни бартараф этиш чораларини кўриш йўлидаги ушбу давлат органлари билан ҳамкорлик ва ҳисобдорлик профилактика инспекторининг фаолиятини самарали ташкил этиш ҳамда такомиллаштиришга хизмат қилади. Ушбу ҳисобот бериш тартибининг жорий этилиши маҳаллада жиноятчилик камайишига олиб келади. Маҳалла эса тинч бўлади.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Шавкат Мирзиёев: Жамиятдаги ўзгаришларда маҳалла ташаббускор, халққа елкадош бўлиши керак. <https://president.uz/uz/lists/view/5419>.
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 18 апрелдаги ПҚ-2896-сонли “Ички ишлар органларининг хуқуқбузарликлар профилактикаси бўлинмалари фаолиятини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қароридан.
3. Алиев Шухрат Хасанович, Ўзбекистонда жамоат хавфсизлигини таъминлаш: ислохот ва натижа. Ўзбекистон Республикаси жамоатхавфсизлиги концепцияси: натижа ва истиқболлари республика илмий-амалий конференция материаллари тўплами (2022 йил 4 ноябрь) Ўзбекистон Республикаси ИИБ Академияси, 2022 й. 23-6
4. Mayor, Atazhanov O'tkir Mamatsalaevich. "ICHKI ISHLAR ORGANLARI PROFILAKSIYA INSPEKTORIY INSPEKTORLARI MAHALLA FUQAROLAR YIGINLARIDAGI HISOBOT BERISH FAOLYATINING HUQUIY ASOSLARI TAHLILI." *Yangi asr innovatsiyalari jurnali* 11.6 (2022): 117-121.
5. Ўзбекистон Республикаси 2014-йил 14-майдаги “Хуқуқбузарликлар профилактикаси тўғрисидаги” Ўзбекистон Республикасининг 371-сонли қонуни. <https://lex.uz/docs/2387357>.
6. Bobur, Mustofaqulov, Asror o'g'li, Niyatullo Jahongir o'g'li Ahmadqulov. "MUHIM SIYO SATDAN KASALLIK INSPEKTORLARINI OLDINI OLISH". *Central Asian Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies* 2.2 (2024): 58-62..
7. ugli G'ofurov, A. A., & o'g'li Mustofaqulov, B. A. (2024 yil, dekabr). HUQUQCHIYLIK profilaktikasi XIZMATINDA KADRLARNI TA'LIM OLIHNING SAMARALI TIZIMINI

TAKMONLASH. XALQARO ILMIY KONFERENSIYADA "ILMIY ILIMLAR VA INNOVATSION YUNDASHISHLARI" (1-jild, 2-son, 16-22-betlar).

8. Bobur, Mustofaqulov, Asror O'g'li va Asadbek Abror O'g'li Abduxalilov. "MUHIM HODISA BO'LGAN HOLDA KASALLIKNING MUHIMLIGINI TEKSHIRISHNI profilaktikasi". Central Asian Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies 2.1-2 (2024): 130-136.

9. Qushboqov S. X. Usipbekov NJ Yurtimizda mahkumlarni ozodlikka tayyorlashda amalga oshirilgan islohotlar va ulardan kutilayotgan natijalar //Models and methods in modern science. – 2023. – T. 2. – №. 12. – С. 179-182.

10. Qushboqov S., Tilabov S. Kiber jinoyatlardan saqlanishda umumiy profilaktikani o'rni //Theoretical aspects in the formation of pedagogical sciences. – 2023. – T. 2. – №. 18. – С. 67-69.

11. Кушбоцов Ш. Юртимизда тадбиркорликни жазони ижро этиш тизимидаги истиқболи //Models and methods in modern science. – 2023. – T. 2. – №. 5. – С. 114-117.

12. Охунов З., Кушбоцов Ш. ТТСЭ (2022). Хуццбuzарликларни олдини олишга оид айрим мулох, азалар //Eurasian Journal of Law, Finance and Applied Sciences. – T. 2. – №. 11. – С. 34-39.

13. Qushboqov S. Isroilov D. Profilaktika inspektorining huquqbuzarliklar profilaktikasida adliya organlari bilan hamkorligi tushunchasi //Академические исследования в современной науке. – 2024. – T. 3. – №. 23. – С. 96-103.

14. Qodirjonovich J. Z., O'G'Li Q. S. X. Bir guruh shaxslar tomonidan axborot texnologiyalardan foydalanib sodir etilgan firibgarlik va o 'g 'rilik jinoyatlarining sodir etish usullari va ularni tergov qilishga oid ayrim mulohazalar //Eurasian Journal of Law, Finance and Applied Sciences. – 2024. – T. 4. – №. 5. – С. 137-144.

15. Qushboqov S. Mamatova D. Yangi O'zbekistonda huquqbuzarlik profilaktikasining o'rni //current approaches and new research in modern sciences. – 2023. – T. 2. – №. 10. – С. 37-39.

16. Qushboqov S. Zamonov X. Shaxsning hayoti va sogligiga qarshi jinoyatlarning oldini olishning oziga xos xususiyatlari //Инновационные исследования в науке. – 2024. – T. 3. – №. 1. – С. 79-84.

17. Қушбоқов Ш С. М. Ички ишлар органлари томонидан ҳуқуқбузарликлар профилактикасини амалга оширишда маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишларни ўрни //Science and innovation in the education system. – 2023. – T. 2. – №. 13. – С. 73-76.

18. Охунов З. М., Қушбоқов Ш. Х. Талабалар томонидан содир этиладиган ҳуқуқбузарликларни олдини олишга оид айрим мулоҳазалар //Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук. – 2022. – T. 2. – №. 11. – С. 34-39.

19. Қушбоқов Ш Т. Ж. Ички ишлар органлари ходимларининг касбий маданият ва хизмат интизоми ҳуқуқий тартибга солиш истиқболи //Development of pedagogical technologies in modern sciences. – 2023. – T. 2. – №. 2. – С. 49-55.

20. Қушбоқов Ш. Жазони ижро этиш муассасаларининг юридик шахс сифатидаги тушунчасининг таснифи //Development of pedagogical technologies in modern sciences. – 2022. – T. 1. – №. 4. – С. 58-63.

21. Алтмишев Т., Кушбоцов Ш. Жазони ижро этиш муассасаларида маҳкумларнинг сайловга оид хуццларини таъминлаш //Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук. – 2023. – T. 3. – С. 112-114.

22. Қушбоқов Ш Т. Э. Жазони ижро этиш муассасаларидан озод этилган айрим тоифадаги маҳкумлар устидан маъмурий назорат ўрнатиш тартиби //Zamonaviy dunyoda innovatsion tadqiqotlar: Nazariya va amaliyot. – 2023. – T. 2. – №. 4. – С. 35-44.

23. Кушбоқов Ш. Жазони ижро этиш муассасалари фаолиятида тадбиркорликнинг ўрни //Международная конференция академических наук. – 2022. – Т. 1. – №. 27. – С. 16-20.
24. Рустамов С. Кушбоқов Ш. Ўзбекистон Республикасида Маъмурий ислохотлар концепциясининг жазони ижро этиш департаменти фаолиятидаги ўрни //Евразийский журнал права, финансов и прикладных наук. – 2022. – Т. 2. – С. 10.
25. Аумаханович, Kalauov Saydulla, Allayarov Nurmanbet Urazimbetovich, and Qushboqov Shohruh Xasan o'g'li. "Yo'l-transport hodisalarini oldini olish faoliyatini takomillashtirish." *Central Asian Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies* 2.1 (2024): 157-160.
26. Qushboqov S., Xalilov J. Ma'muriy Jazo Tushunchasi, Maqsadi Va Turlarining Mazmun-Mohiyati //Общественные науки в современном мире: теоретические и практические исследования. – 2024. – Т. 3. – №. Maxsus son 12. – С. 7-12.
27. Qushboqov S., Jumashov O. Huquqbuzarliklar profilaktikasida deputatlik va parlament nazoratining o'рни //Общественные науки в современном мире: теоретические и практические исследования. – 2024. – Т. 3. – №. Maxsus son 12. – С. 54-56.
28. Qushboqov S. Narsani musodara qilish jazosini ijro etishning ilmiy-nazariy tahlili //Развитие педагогических технологий в современных науках. – 2025. – Т. 4. – №. 1. – С. 79-83.
29. Кушбоков Ш. Сущность понятия и виды административного взыскания //Общество и инновации. – 2024. – Т. 5. – №. 6. – С. 418-423.
30. Кушбоков Ш. Научно-теоретический анализ исполнения наказания в виде возмездного изъятия предмета //Общество и инновации. – 2025. – Т. 6. – №. 1/S. – С. 87-90.

INNOVATIVE
ACADEMY